1. **УГОВОРНА КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА И КВАНТИТЕТА УСЛУГА**

4.1 Тумачења Закона о облигационим односима

Сваки уговор који се склопи на територији Републике Србије и у вези је са контролом робе или услуга је регулисан *Законом о облигационим односима (Сл. лист СФРЈ 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, Сл. лист СРЈ 31/93, СЦГ 1/2003)*. Најважнији елементи уговора о контроли ратарске робе су: врста и предмет контроле; обим, место и време обављања контроле; накнада за извршену услугу. У закону и типским уговорима фигурирају две стране и то су вршилац контроле и наручилац. Вршилац контроле је обавезан да изда сертификат о извршеној контроли, а наручилац да исплати договорену цену, која је написана у уговору.

Поједини чланови *Закона о облигационим односима* су дати у наставку текста:

УГОВОР О КОНТРОЛИ РОБЕ И УСЛУГЕ

Члан 847.

(1) Уговором о контроли робе једна уговорна страна (вршилац контроле) се обавезује да стручно и непристрасно обави уговорену контролу робе и изда цертификат[1] о томе, а друга страна (наручилац контроле) се обавезује да за извршену контролу исплати уговорену накнаду.
(2) Контрола робе може се састојати у утврђивању идентитета, квалитета, квантитета и других својстава робе.

Обим контроле

Члан 848.

Вршилац контроле је дужан да изврши контролу у обиму и на начин који су одређени у уговору, а ако у уговору није ништа одређено, у обиму и на начин који одговара природи ствари.

[1] сертификат

Ништавост појединих одредаба уговора

Члан 849.

(1) Ништаве су одредбе уговора које вршиоцу контроле намећу дужности које би могле утицати на непристрасност у вршењу контроле или на исправност исправе о извршеној контроли (цертификат).
(2) Контрола се сматра извршеном тек издавањем цертификата.

Чување робе односно узорка

Члан 850.

(1) Робу коју је наручилац контроле предао вршиоцу контроле ради обављања уговорене контроле, вршилац контроле је дужан чувати и обезбедити од замене.
(2) Вршилац контроле је дужан чувати предане му узорке најмање шест месеци, уколико није друкчије уговорено.

Обавеза обавештавања наручиоца

Члан 851.

Вршилац контроле је дужан да о свим значајним околностима у току контроле и чувања робе благовремено обавештава наручиоца контроле а нарочито о нужним и корисним трошковима учињеним за његов рачун.

Накнада

Члан 852.

(1) За обављену контролу и чување робе вршилац контроле има право на уговорену, односно уобичајену накнаду.
(2) Вршилац контроле има право и на накнаду свих нужних и корисних трошкова који су учињени за рачун наручиоца контроле.

Право залоге

Члан 853.

Ради обезбеђења уговорене или уобичајене накнаде и накнаде нужних и корисних трошкова вршилац контроле има право залоге на роби која му је предата на контролу.

Поверавање контроле робе другом вршиоцу контроле

Члан 854.

(1) Вршилац контроле може обављање уговорене контроле робе поверити другоме, изузев ако му је наручилац контроле то изричито забранио.
(2) Вршилац контроле одговара наручиоцу контроле за рад другог вршиоца контроле.

Контрола робе са вршењем појединих правних радњи

Члан 855.

(1) На основу изричитог налога наручиоца контроле, вршилац контроле је овлашћен да поред извршења уговорене контроле робе врши и поједине правне радње у име и за рачун наручиоца контроле.
(2) Вршилац контроле има право на посебну уобичајену или уговорену накнаду за обављање
појединих правних радњи у име и за рачун наручиоца контроле.

Контрола робе са гаранцијом

Члан 856.

(1) Вршилац контроле може да гарантује за непроменљивост својстава контролисане робе у уговореном року.
(2) За преузету гаранцију у погледу својстава робе, вршилац контроле има право на посебну, уговорену или уобичајену накнаду.

Контрола услуга и ствари које нису намењене промету

Члан 857.

Ако се вршење контроле односи на услуге или ствари које нису намењене промету, вршилац контроле и наручилац контроле имају иста права и обавезе као и код контроле робе.

Раскид уговора

Члан 858.

Наручилац контроле може изјавити да раскида уговор све док наручена контрола није извршена, али је у том случају дужан вршиоцу контроле платити сразмерни део накнаде и учињене нужне и корисне трошкове, као и накнадити му штету.

4.2 Примери уговора

Иако је закон врло прецизан и јасан, у пракси је неопходно саставити исто тако прецизне и јасне уговоре, са којим морају да се сагласе обе стране. Правник који саставља уговор ће увек дати обема заинтересованим странама да прочитају уговор који предлаже и уколико немају замерки, обе стране ће потписати уговор. На тај начин, он постаје важећи и у њему се наводи који суд је надлежан у случају спора између договорених страна. У наставку текста вам представљамо један типски уговор између наручиоца (купца) и вршиоца контроле (инспекцијска кућа).

Наручилац _____ (у даљем тексту : Наручилац) и _____ као вршилац контроле (у даљем тексту: вршиоц контроле) дана _____ , у _____ , склапају следећи

УГОВОР О КОНТРОЛИ РОБЕ И УСЛУГА

Члан 1.

Овај уговор се склапа ради испитивања робе која ће се обавити код вршиоца контроле.

Члан 2.

Уговорне стране су сагласне да ће по овом Уговору вршилац контроле обавити за Наручиоца испитивања стручно и непристрано испитивање следеће робе: _____ која се налази у_____ . Испитивање робе из 1. става овог члана обухвата установљавање: квалитета робе, количине робе, идентитета робе и посебних карактеристика робе.

Члан 3.

Наручилац контроле издаје вршиоцу испитивања овлаштење бр____ од дана ____ потребно за обављање уговореног испитивања.

Члан 4.

Уговорне стране одређују да је вршилац контроле дужан да чува и осигура од замене робу коју му Наручилац преда на преглед. У време док је роба код њега вршиоц контроле је дужан правовремено извештавати Наручиоца о свим нужним и корисним околностима битним за робу, те о нужним и корисним трошковима које је учинио за његов рачун. Вршилац контроле је дужан чувати све узорке проводећи испитивање робе из члана 2. овог Уговора најмање шест месеци.

Члан 5.

Уговорне стране договарају да вршилац контроле мора преузето испитивање обавити до ____ и о обављеној контроли издати сертификат који мора садржавати следеће податке:

• врсту испитиване робе,

• особе које су извршиле испитивање,

• начин на који је испитивање обављено,

• мишљење вршиоца испитивања о обављеном испитивању и о начину изведбе испитивања,

• изјаву да је испитивање обављено стручно и непристрано.

Члан 6.

Уговорне стране су сагласне да ће за обављену контролу по овом уговору вршиоц испитивања примити накнаду у износу од _____€ (словима _____ евра).

Уговорне стране су сагласне да вршиоцу испитивања осим накнаде из претходног става овог члана припада и накнада нужних и корисних трошкова произашлих из обављене контроле робе.

Члан 7.

Уговорне стране су сагласне да је Наручилац дужан правовремено доставити вршиоцу контроле сву документацију потребну за обављање контроле. Исто тако дужан је омогућити вршиоцу испитивања приступ роби коју треба прегледати.

Члан 8.

Уговорне стране су сагласне да ће вршиоц контроле сам обавити контролу робе која је предмет овог Уговора .

Члан 9.

Уговорне стране су сагласне, да извршиоц испитивања има заложно право на роби која му је предана на испитивање ради осигурања уговорене накнаде и накнаде свих нужних и корисних трошкова.

Члан 10.

Уговорне стране су сагласне да уговор престаје кад је обављена потребна контрола робе. Уговор престаје и у случају када пропадне предмет контроле.

Наручилац може отказати налог из било којег разлога најкасније до тренутка када је обављена контрола. Уколико је вршиоц испитивања обавио одређене радње и учинио одређене трошкове он има право у случају опозива налога на накнаду трошкова и право на сразмерни део накнаде за већ извршену контролу.

Вршилац контроле може отказати испитивање под условом тиме не проузрокује штету Наручиоцу. Уколико је отказом испитивања настала штета за Наручиоца вршиоц контроле дужан је ту штету да надокнади. Вршилац контроле може се ослободити обавезе одговорности за накнаду штете ако докаже да је до отказа дошло кривицом Наручиоца испитивања.

Члан 11.

Уговорне стране су сагласне да ће све спорове решавати споразумно, а ако то није могуће надлежан је суд у ____.

Члан 12.

Уговор је састављен у ____ једнаких примерака од којих свака страна прима по ___ примерка.

Вршилац контроле: *Наручилац:*

Потписивањем оваквог уговора обе стране су сагласне да ће поштовати договорено. Међутим, у пракси се често догађа да се испоручи пољопривредна роба са већим садржајем примеса, вишом влагом или неким другим параметром, описаним у претходним поглављима. Када дође до таквог случаја, онда се поступа по правилницима и стандардима за одређену биљну врсту, долази до корекције цене, арбитраже или у неопходним случајевима случај иде надлежном суду.

Како наводи Чобановић (2016), контрола квалитета и квантитета робе и услуга спада у групу интелектуалних услуга и за разлику од материјалне производње, њен основни садржај није вредност уложеног физичког рада и материјала, већ уложена стручност и преузета одговорност. Да би за једну контролну организацију могло да се каже да је стручна, она мора да буде кадровски и технички опремљена, како би на прави начин удовољила све већим захтевима корисника услуга. Поред уговорне постоји и јавноправна контрола коју обављају надлежне државне институције, односно тржишни

инспекторати. Оваква врста контроле се обавља ради заштите здравља потрошача, а испитује прехрамбене производе и материје које служе за сточну исхрану.